

ขบวนการปฏิวัติดอกมะลิ (Jasmine revolution)

สุนทร คุณชัยมั่ง – 29 มกราคม 2544

ภาพการชุมนุมในเมืองหลวง

ประธานาธิบดี เป็น อาลี

โมฮัมหมัด บูอัวชีตี

The 2010–2011 Tunisian Revolution หรือการก่อกองการต้านรัฐที่เกิดขึ้นที่เมืองซีดีบูซิด (Sidi Bouzid Intifadah) โดยคำว่า intifadah นั้น ในความหมายที่เป็นภาษาอังกฤษหมายความว่า การลุกขึ้นสู้ของประชาชน (uprising) / การต่อต้าน (resistance) หรือ / การกบฏ (rebellion) ต่อมาสื่อของโลกตะวันตก ได้ขนานนามเหตุการณ์ลุกฮือในครั้งนี้ว่า ขบวนการปฏิวัติดอกมะลิ (Jasmine revolution) ซึ่งมาจากการเทียบเคียงกับขบวนการปฏิวัติหลากสี (colour revolutions) เหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในยุโรปตะวันออกในส่วนใหญ่ที่เป็นอดีตประเทศคอมมิวนิสต์ของสหภาพโซเวียต ในช่วงต้นทศวรรษที่ 2000 – เช่นการปฏิวัติดอกกุหลาบที่จอร์เจีย (Georgia's Rose Revolution -2003), การปฏิวัติสีส้มที่ยูเครน (Ukraine's Orange Revolution-2004) และการปฏิวัติดอกทิวลิปที่คีร์กีซสถาน (Kyrgyzstan's Tulip Revolution -2005) นอกจากนี้ ยังมีเหตุการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นในหลายประเทศในย่านเดียวกัน คือ Lebanon's Cedar Revolution และ Serbia's Bulldozer Revolution of 2000 ซึ่งเป็นการปฏิบัติการชุมนุมประชาชน-มวลชนขนาดใหญ่ในเมืองหลวง ทำลายต่อผู้นำของรัฐ เรียกร้องให้ขับไล่ผู้นำประเทศลงจากอำนาจ – โดยยึดแนวทางแบบสันติ ไม่ใช่ความรุนแรง เป็นแนวทางหลัก ซึ่งถือว่าเป็นขบวนการปฏิวัติโดยมวลชน- ขบวนการทางการเมือง และเป็นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (social movements)

การชุมนุมที่เกิดขึ้นที่ตูนีเซีย เพื่อขับไล่ประธานาธิบดี Zine El Abidine Ben Ali, ที่ครองอำนาจมาเป็นเวลายาวนานถึง 23 ปี โดยเริ่มการชุมนุมมาตั้งแต่ธันวาคม 2010 เป็นอาลี ขึ้นสู่การเป็นประธานาธิบดีเมื่อปี 1987 โดยการรัฐประหารประธานาธิบดี Habib Bourguiba โดยอาศัยข้อกล่าวหาในเรื่องไร้ความสามารถ (incompetent) โดยเขาหนีออกนอกประเทศ (14 มกราคม 2544) ไปอาศัยอยู่ในซาอุดีอาระเบีย

การปฏิบัติการของการชุมนุม รวมทั้งการจลาจล ในเมืองหลวงนั้น มีเหตุที่มาจากความว่างงาน การขาดแคลนอาหาร การคอร์รัปชัน เสรีภาพในการพูด การแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร รวมทั้งประเด็นในเงื่อนไขของการดำรงชีพของคนจน

ประเด็นที่สำคัญประการหนึ่งในการชุมนุมทางการเมืองในครั้งนี้ของตูนีเซีย เกิดขึ้นเพราะ การตายของโมฮัมหมัด บัวอ์ซซี เด็กหนุ่มผู้หาเลี้ยงชีพด้วยการขายของข้างถนน (street vendor) ซึ่งเป็นการฆาตกรรมเพื่อประท้วงต่อความไม่เป็นธรรมที่ได้รับจากการกระทำโดยการใช้อำนาจแบบเกินเลย (autocracy) ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และมีการเผยแพร่ภาพเรื่องราวของเขานี้ใน Facebook และ Youtube จึงทำให้เรื่องราวความไม่เป็นธรรมที่เขาได้รับและการฆาตกรรมเพื่อประท้วง แพร่กระจายและกระตุ้นให้เกิดการจลาจลไปทั่วเมือง

คำว่า Jasmine Revolution เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการกล่าวขานถึงต่าง ๆ นานา ในบรรดาสื่อมวลชนและนักวิชาการ ที่เรียกขานการชุมนุมต่อต้านในครั้งนี้ ที่เห็นว่าเป็นหมุดหมายทางภูมิศาสตร์การเมือง (geopolitical) แบบการปฏิวัติหลากสี บ้างเรียกว่า *Twitter Revolution* บ้างเรียกว่า *WikiLeaks Revolution* ซึ่งล้วนแต่เป็นอิทธิพลของสื่อใหม่ๆ

คำว่า Jasmine Revolution มาจากการใช้เป็นคำเรียกขานของ Youssef Seddik เป็นนักปรัชญาที่เสนอว่า บางครั้งความรุนแรงก็เป็นเครื่องหมายที่ซ่อนลึกลงอยู่ในวันชาติฝรั่งเศส และความหมายของคำว่า Revolution Facebook นั้น นักวารสารชาวตูนีเซีย ที่ชื่อว่า Zied El Hani เป็นผู้ใช้คำเรียกขานนี้เป็นคนแรกในการเขียนใน blog ของเขาเมื่อ 13 มกราคม 2554 และเริ่มเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในเวลาต่อมา (FB ใช้กันเฉพาะในหมู่คนหนุ่มสาว ยังไม่ใช่สื่อที่แพร่หลายโดยทั่วไปในตูนีเซีย)

เอกสารอ้างอิง

1. Wikipedia
2. http://tgdr.blogspot.com/2011/01/blog-post_17.html